

■ Актуаліі

КРОКІ ПА ПАВЫШЭННІ ПЕНСІЙНАГА ўзросту БУДУЦЬ СІНХРОННЫМІ З РАСІЯЙ

30 кастрычніка міністр працы і сацыяльнай абароны Беларусі Марыяна Шчоткіна правяла прамую тэлефонную лінію і анлайн-прыём на сайтах Мініпрацы і БЕЛТА. Адказы на найбольш значныя і актуальныя пытанні мы публікуем.

Сістэма аплаты працы будзе спрошчана

— **Якія змены плануецца ўнесці ў заканадаўства аб мінімальнай заробтнай плаце?**

— У новай рэдакцыі Закона вызначаны тэрміны і дадзены іх паняцці, сфера дзеяння Закона; зменены падыходы да вызначэння гадзіннай мінімальнай заробтнай платы. Пры распрацоўцы законапраекта вывучалася заканадаўства краін СНД і Еўрапейскага саюза, а таксама ўлічаны практыка прымянення дзейнага Закона ў нашай рэспубліцы і прапановы наймальнікаў і прафсаюзаў па яго ўдасканаленні. Сёння законапраект ва ўстаноўленым парадку ўнесены ва ўрад.

— **Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны падрыхтаваны прыклады пералік працоўных і сацыяльных гарантый, рэкамендаваных для ўключэння ў кантракты, калектыўныя дагаворы, іншыя лакальныя нарматыўныя прававыя акты арганізацый. Якія навацыі прапануецца ўнесці ў «сацыяльны пакет»?**

— «Сацыяльны пакет» уяўляе сабой набор дадатковых выгод, ільгот і паслуг, які наймальнік, зыходзячы з магчымасцяў арганізацыі, можа прадастаўляць работнікам акрамя гарантый, прадугледжаных працоўным заканадаўствам.

Для аказання садзейнічання наймальнікам у распрацоўцы і прымяненні «сацыяльнага пакета» ў канкрэтных арганізацыях намі быў распрацаваны прыкладны пералік сацыяльных і працоўных гарантый, якія рэкамендуецца для ўключэння ў працоўны дагаворы, кантракты, калектыўныя дагаворы і іншыя лакальныя нарматыўныя прававыя акты арганізацый.

Аб'ёмы прымянення элементаў «сацыяльнага пакета» залежаць, у першую чаргу, ад фінансавых магчымасцяў арганізацыі, а таксама

Фота БЕЛТА.

зацікаўленасці кіраўніцтва ў прыцягненні і ўтрыманні высокакваліфікаванага персаналу.

Безумоўна, вялікая роля пры фарміраванні «сацыяльнага пакета» належыць прафсаюзам.

Сярод сацыяльных выплат найбольш часта наймальнікі выкарыстоўваюць аднаразовыя выплаты да прафесійных святаў, юбілейных дат; матэрыяльную дапамогу ў сувязі з нараджэннем дзіцяці; выплаты былым работнікам пасля выхаду на пенсію, а таксама шматдзетным сем'ям.

Як правіла, з высокакваліфікаванымі спецыялістамі заключаюцца кантракты тэрмінамі на 5 гадоў. Шмат якія кампаніі прадастаўляюць ільготныя санаторна-курортныя пуцёўкі на лячэнне і адраўненне (дзеяць і работнікам). Калектыўныя дагаворы буйных арганізацый прадугледжваюць пазыкі, беспрацэнтныя пазыкі на будаўніцтва (набыццё) жылля, што фінансуецца з прыбытку.

Найбольш поўнае прымяненне «сацыяльнага пакета» ажыццяўляецца ў арганізацыях, якія маюць стабільнае фінансава-эканамічнае становішча. Па выніках аналізу прымянення элементаў «сацыяльнага пакета» ў 2012 годзе — гэта прадпрыемствы Міністэрства сувязі і інфарматызацыі, Міністэрства энергетыкі, Міністэрства прамысловасці, Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва і інш.

Пэўным трэндам стала і тое, што асобныя элементы «сацыяльнага пакета» накіроўваюцца на фарміраванне дадатковых пенсійных гарантый работнікам. Гэта могуць быць дадатковыя карпаратыўныя

пенсіі, якія выплачвае сам працадаўца, альбо добраахвотнае (карпаратыўнае і індывідуальнае) страхаванне працадаўцам (магчыма, з удзелам работніка) у страхавых арганізацыях. Напрыклад, дадатковыя пенсіі работнікам фарміруюць на Беларускай металургічным заводзе, прадпрыемствах «Атлант» і «Беларуськалій».

— **У сацыяльных работнікаў самая нізкая заробточная плата. Чым гэта тлумачыцца і якія магчымасці яе павышэння?**

— Так, на самой справе ў работнікаў, занятых у сферы аказання сацыяльных паслуг, узровень заробтнай платы невысокі. У верасні 2013 года іх налічаная сярэднямесячная заробточная плата складала 3 млн 104,6 тыс. рублёў.

У сферы аказання сацыяльных паслуг занята каля 33 тысяч чалавек, з іх 5,2% — работнікі, якія працуюць на ўмовах сумяшчальнасці, гэта значыць, адпрацоўваюць за тыдзень не 40 гадзін, а 20, адпаведна, і заробточная плата ім налічваецца за 20 гадзін. Больш за 10% работнікаў, занятых у сферы аказання сацыяльных паслуг, сумяшчаюць іншую пасадку альбо прафесію і адпаведна атрымліваюць згодна з заканадаўствам даплату за сумяшчэнне. Большасць сацыяльных работнікаў не маюць вышэйшай адукацыі, узровень іх тарыфікацыі невысокі — 2-4 разрады. Гэта аб'ектыўныя прычыны.

Узровень заробтнай платы сацыяльных работнікаў кожнай арганізацыі розны. Сёння на стымуляванне работнікаў тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва, у тым ліку сацыяльных работнікаў, акрамя бюджэтных сродкаў, накіроўваюцца грошы, атрыманыя ад аказання платных сацыяльных паслуг. Чым большы прыбытак ад пазабюджэтнай дзейнасці арганізацыі, тым большая сума сродкаў можа быць накіравана на матэрыяльнае стымуляванне работнікаў.

Пытанні ўдасканалення аплаты працы сацыяльных работнікаў будзе разглядацца ў комплексе з яе рэфармаваннем у цэлым. Вядома, вельмі важная задача — забеспячэнне росту заробтнай платы ва ўсёй бюджэтной сферы і для сацыяльных работнікаў у тым ліку. У першую чаргу гэта звязана з

ростам тарыфнай стаўкі першага разрады.

— **Дзейная сістэма аплаты працы бюджэткаў — грувасткая і складаная ва ўжыванні з-за мноства розных відаў павышэнняў, надбавак, даплат, а таксама прымянення карэктуючых каэфіцыентаў. Ці будуць зроблены захады па яе спрашчэнні?**

— Так, мы бачым гэтую праблему. Сёння прапрацоўваюцца падыходы па спрашчэнні існуючай сістэмы аплаты працы і ўключэнні шэрагу выплат у тарыфны складнік заробтнай платы. Акрамя таго, мы лічым мэтазгодным ажыццявіць пераход ад цэнтралізаванага да спалучэння цэнтралізаванага і галіновага рэгулявання аплаты працы ў бюджэтной сферы. Пры гэтым на галіновы ўзровень мяркуюцца перадаць функцыі па рэгуляванні выплат стымуляўнага і кампенсавальнага характару, звязаных з галіновымі асаблівасцямі і спецыфікай.

— **Пры скасаванні кантракта ў сувязі з заканчэннем тэрміну дзеяння ці абавязаны наймальнік азнаёміць работніка з загадам аб звальненні, калі работнік у дзень заканчэння кантракта знаходзіцца на бальнічным? Што будзе служыць пацвярджэннем азнаямлення работніка з гэтым загадам?**

— У выпадку знаходжання работніка на бальнічным, азнаёміць яго з загадам аб звальненні па заканчэнні тэрміну дзеяння кантракта магчыма шляхам накіравання на яго хатні адрас ліста з паведамленнем.

Наконт пенсій:

дзяржавай даецца

магчымасць выбару

— **Якое ваша стаўленне да павышэння пенсійнага ўзросту ў Беларусі? Калі на гэты крок вырашыць пайсці Расія, то за ёй рушыць услед і Беларусь?**

— У Беларусі захоўваецца нізкі пенсійны ўзрост — 55 гадоў для жанчын і 60 гадоў для мужчын. Такі ж узростава крытэры дзейнічае і ў Расіі, Узбекістане. Сапраўды, ва ўмовах старэння насельніцтва пенсійны ўзрост павышаюць у многіх краінах, у тым ліку і большасць дзяржаў на постсавецкай прасто-

ры. Сёння мы пайшлі па шляху стымулявання больш позняга звароту па пенсію і, дарэчы, у Стратэгіі дэмаграфічнага развіцця пенсійнай сістэмы ў Расійскай Федэрацыі прадугледжваецца ўвядзенне аналагічнага падыходу.

Што датычыцца павышэння пенсійнага ўзросту, то, на маю думку, у рамках Саюзнай дзяржавы нашы крокі з Расіяй у гэтым напрамку павінны быць сінхроннымі.

— **Ці магчыма яшчэ адно павышэнне працоўных пенсій да канца года?**

— Пераразлік будзе праведзены з 1 лістапада. У выніку пераразліку з лістапада працоўныя пенсіі павялічацца ў сярэднім на 5,3%. Сярэдняя пенсія па ўзросце складзе каля 2 млн 295 тыс. рублёў. Фінансаванне расходаў на павышэнне пенсій будзе ажыццяўляцца са сродкаў Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва.

Аднаасова з пераразлікам працоўных пенсій у лістападзе будуць пераразлічаны мінімальныя і сацыяльныя пенсіі, надбаўкі, павышэнні і даплаты да пенсій у сувязі з павелічэннем бюджэту прахрыткавага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва ў цэнах верасня 2013 года.

— **Ці ёсць звесткі аб тым, колькі чалавек скарысталіся магчыма адкладзенай пенсіі? Ці плануецца пераглядаць яе параметры, каб зрабіць больш прывабнай для грамадзян?**

— Норма ад прэміяльнага павелічэння памеру пенсіі за адкладзены выхад на пенсію дзейнічае ў рэспубліцы яшчэ з верасня 1998 года. З кастрычніка 2012 года павелічэнне за працяглую працу без пенсіі стала больш істотным. Ужо больш за 5 тысяч пенсіянераў скарысталіся такім варыянтам павелічэння ўласнай пенсіі. Але аб колькасці работнікаў, якія працягваюць працаваць без атрымання пенсіі, становіцца вядома тады, калі яны звяртаюцца па яе прызначэнне.

У гэтым пытанні першараднае значэнне мае не колькасць складнік. Дзяржавай дадзена магчымасць выбару, а як распарадзіцца гэтай магчымасцю — вырашаць самому чалавеку.

Падрыхтавала
Святлана БУСЬКО.
(Заканчэнне будзе.)

З ЛІСТАПАДА ПАВЫШАЮЦА ДЗІЦЯЧЫЯ ДАПАМОГІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

З 1 лістапада 2013 года па 31 студзеня 2014 года новы бюджэт прахрыткавага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва (БПМ), згодна з пастановай Савета Міністраў, складзе 1 047 530 рублёў. Новы БПМ павысіўся на 2,1%, такім чынам, на такую ж велічыню ўзрастуць памеры некаторых відаў дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей.

А менавіта, аднаразовая дапамога пры нараджэнні першага дзіцяці (10 БПМ) з лістапада будзе раўняцца 10 475 300 рублёў, пры нараджэнні другога і наступных дзяцей (14 БПМ) — 14 665 400 рублёў.

Аднаразовая дапамога жанчынам, якія сталі на ўлік у дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці, складзе 1 047 500 рублёў (100% БПМ).

Штомесячная дапамога на дзяцей, старэйшых за 3 гады, з асобных катэгорый сем'яў, якія вызначаюцца заканадаўствам: на дзіця-інваліда з лістапада складзе 733 300 рублёў (70% БПМ), на іншых дзяцей у сям'і — 523 800 рублёў (50% БПМ); штомесячная дапамога па доглядзе дзіцяці-інваліда ва ўзросце да 18 гадоў — 1 047 500 рублёў (100% БПМ); штомесячная дапамога на дзіця ва ўзросце да 18 гадоў, інфіцыраванага ВІЧ, — 733 300 рублёў (70% БПМ).

Святлана БУСЬКО.

ПЕРАЛІК САЦЫЯЛЬНА ЗНАЧНЫХ ТАВАРАЎ СКАРАЦІЛІ НА СЕМ ПАЗІЦЫЙ

Аб гэтым гаворыцца ў пастанове Савета Міністраў ад 25 кастрычніка 2013 г № 934, якая ўступае ў сілу сёлета 1 лістапада.

Згодна з дакументам, з пераліку сацыяльна значных тавараў (работ, паслуг), цэны (тарыфы) на якія рэгулююцца Міністэрствам эканомікі, выключаны некаторыя прадукты харчавання. Гэта фарш з ялавічыны, свініны, мяса курэй і куранят-бройлераў; пельмені з ялавічыны, свініны, мяса курэй і куранят-бройлераў замарожаныя; крывяныя і ліверныя каўбасы, мясныя хлябы, зельцы, паштэты з ялавічыны, свініны, мяса курэй і куранят-бройлераў, субпрадуктаў ялавічных, свіных, курыных; сыры з каровінага малака ферментныя цвёрдыя, паўцвёрдыя і мяккія; рыба салёная (сямейства сельдцовых); кава, чай; соль кухонная.

Унесены змяненні і ў пералік сацыяльна значных тавараў (работ, паслуг), цэны (тарыфы) на якія рэгулююцца аблвыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам. З такога пераліку выключаны бананы, лімоны, апельсіны, а таксама панчошна-шкарпэткавыя вырабы, мыла гаспадарчае і сінтэтычны мыйныя сродкі бытавога прызначэння. Змены таксама закранулі і тавары для дзяцей, цэны на якія рэгулююцца

аблвыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам. Цяпер гэты пералік стаў больш канкрэтным, калі ў яго ўвайшлі бялізна для нованароджаных і дзяцей ясельнага ўзросту (швейная); бялізнавыя трыкатажныя вырабы для нованароджаных і дзяцей ясельнага ўзросту (па 60-ы памер уключаюцца); панчошна-шкарпэткавыя вырабы для дзяцей; абутак для дзяцей ясельнага ўзросту; мыла, зубная паста; сшыткі школьныя; соські малочныя, пустышкі, бутэлькі для кармлення дзяцей; санітарна-гігіенічныя вырабы: пялёнкі, падгузкі, памперсы, сурвэтка вільготныя. Выключаны з пераліку дзіцячыя ложка, калёскі, коўдры.

У лік паслуг насельніцтву, цэны на якія рэгулююцца, уведзены паслугі па перавозцы пасажыраў унутраным водным транспартам агульнага карыстання ў рэгулярных зносінах.

Сяргей КУРКАЧ.